

brž požívá práv a má povinnosti stejné, jako kterýkoli fyzický člen vodního družstva. Obec neb osada může přistoupiti dobrovolně k tvořícímu se vodnímu družstvu, pro kterýžto přístup potřeba jest ovšem usnesení obecního zastupitelstva, event. též schválení okresní správní komise, aneb může býti za podmínek § 54. rozhodnutím vodoprávního úřadu donucena, aby ohledně svých objektů (jak polností, tak zejména cest a jiného veřejného statku) do vodního družstva přistoupila, je-li zjištěno, že družstevní podnik za patrně užitečný uznaný nelze příhodně provésti bez rozšíření jeho na objekty obecní. Může se samozřejmě jednati jak o družstva meliorační (zavodňovací a odvodňovací), tak zejména o družstva ochranná a regulační.

Pro určení klíče příspěvkového, pokud jedná se o pozemky produktivní, nebude pro zařazení pozemků těch do té neb oné bonitní, resp. nebezpečenské třídy obtíž, naproti tomu těžko bude lze stanovit peněžitou hodnotu objektů veřejnému užívání věnovaných. Zde bude třeba působiti k docílení dohody všech zájemníků a v záporném případě bude nutno, aby vodoprávní úřad hodnotu samozřejmě jen aproximativně po uvážení a srovnání všech okolností a po vyslechnutí znalců v řízení kontradiktorním určil.

Hrazení likvidních příspěvků družstevních jest záležitostí obecní (osadní.) Příspěvky ty zaplacené budou tudíž z jmění obecního a nestačí-li toto, bude tato obecní potřeba hrazena přirážkami obecními.¹⁾ Neplní-li obec svých závazků, není vyloučena nucená přirážka dle minister. nařízení z 29. dubna 1864 č. 3563.

§ 69. Zapravení členských příspěvků.

Zadrželé a nedoplatené příspěvky k společným zřízením na vysušování a zvlažování půdy, pak k stavbám ochranným a upravovacím vybírají se k žádosti společenstva, jež dlužníků shovívání hodných co možná šetřiti má,¹⁾ donucovacími prostředky politickými.

¹⁾ Srov. Budw. 3305 A ai 1905.

¹⁾ Moravský a slezský zákon nemají věty: „jež dlužníků shovívání hodných co možná šetřiti má“.

Řádně dle statutárního resp. zákonného klíče rozvržené příspěvky družstevní jsou povinni družstevníci pod následky politické exekuce zaplatiti včas tomu místu, které jest stanovami neb platebním rozkazem co platební místo určeno.

Proti výměře těchto příspěvků může každý družstevník uplatňovati námitky u vodoprávního úřadu a to jak proti příspěvkovému klíči, pokud snad nebylo o něm již právoplatně vodoprávním úřadem rozhodnuto, aneb pokud klíč ten (třebas i jen konkludentními činy) nebyl stěžovatelem uznán, tak i proti aplikaci tohoto klíče k úhradě konkrétního nákladu. O námitkách těchto rozhodne vodoprávní úřad na základě výsledku kontradiktorního řízení, k němuž přibere znalce.

Námitky ty lze tudíž uplatňovati buď ihned po doručení platebního rozkazu družstevního aneb teprve ve stadiu exekučním.

Nebyly-li totiž proti platebnímu rozkazu podány námitky a družstevník příspěvků svých včas nezaplatil, má správní výbor družstevní právo dožádati vodoprávní úřad za exekuční vymožení dlužných příspěvků.

Vodoprávní úřad, dříve než k provedení exekuce dle nařízení z 20. dubna 1854 č. 96 ř. z. přikročí, musí zkoumati, zda nedoplatky ty jsou exekvovatelný, t. j. likvidní. Za tím účelem musí předem vyslechnouti exekuta aneb vyzvati jej, aby se do určité lhůty vyjádřil, zda uznává správnost vymáhaného příspěvku. Nemůže-li tento namítati neb nenamítá-li ničeho proti předpisu a neshledá-li úřad závad co do formální i materiální stránky předpisu příspěvků, zavede exekuci politickou, eventuálně až k prodeji nemovitosti, za zaplacení příspěvků ručící, vedoucí. Jsou-li ovšem námitky podány, musí o nich nejdříve v kontradiktorním řízení po vyslechnutí znalců rozhodnouti a dle výsledku sporu v exekuci pokračovati.

Pokud úroků z prodlení se týče, třeba podotknouti, že pro obor veřejného práva není všeobecné normy, která by jako § 1334 o. o. z. pro obor práva soukromého placení úroků z prodlení nařizovala. Leč každé snad stanovy družstevní obsahují passus, že družstevníci jsou povinni úroky z prodlení platiti, čímž právně povinnost tato jest založena.

Zásady o. o. z., dle nichž (§ 1480) zanikají pohledávky splatných ročních dávek ve třech letech, neplatí i pro nároky vodního družstva na nedoplatky členských příspěvků. Nejedná se o nároky soukromého, nýbrž veřejného práva, v němž jen ojediněle jest instituce promlčení pohledávek zavedena. Tam, kde zákon takové výjimky výslovně nestanovil, a to právě nestalo se ve vodním zákoně, nemůže býti promlčení uplatňováno.²⁾

Za zavedení politické exekuce proti družstevníku může žádati pouze družstvo (výbor družstevní), nikoli věřitelové družstva, ježto za závazky družstevní ručí družstvo co právnická osoba svým vlastním jménem samo, a nikoli jednotliví jeho členové. Leč je-li správa družstevní ve vybírání členských příspěvků liknavá, mohou věřitelové družstevní u soudu vymoci si ustanovení nucené správy, která pak jménem družstva dlužné příspěvky členské vybere a tím nepřímo pohledávky věřitelů těch uspokojí.

Speciální ustanovení pro vybírání členských příspěvků obsahují §§ 16.—19. zákona z 30. června 1884 č. 116. ř. z., jestliže družstvo učiní půjčku vydáním dílčích dlužních úpisů, nebo jestliže obdrželo půjčku buď z fondu melioračního buď od země nebo jestliže učinilo ji u některého veřejného úvěrního ústavu, jenž dle stanov svých k takovým půjčkám jest zmocněn.

Dospělé příspěvky, které připadají na pozemky k vodnímu družstvu příslušející, vybrány buďte od úřadů berních, aniž jest k tomu potřebí žádosti neb dovolení představenstva družstevního, stejně jako státní daně a až do obnosu, co příště dospělá dávka z půjčky činí, odváděny buďte platebnímu místu pro půjčku ustanovenému, ku kterémuž účelu představenstvo družstevní dodati má včasné bernímu úřadu potřebné výkazy. Vláda jest zmocněna vybírati na společenstvu náhradu za větší náklad tím u berního úřadu snad vzniklý.

Jestliže by některý člen družstva svého příspěvku déle jednoho roku nezapřavil, berní úřad ať nezapravenou pohledávku družstevní dá knihovně vložit na pozemky osoby prodlévající.

²⁾ Srov. Budw. 7864 A ai 1911.

Opomene-li družstvo způsobem stanovami předepsaným včasné pečovati o splnění svých povinností, jež dle půjčky má, počítajíc v to dávky pro fond rezervní (§ 15.), úřad správní příspěvky k splnění oněch povinností potřebné rozvrhnouti může na pozemky, do družstevního svazku pojaté, dle pravidel pro příslušné společenstvo platných.

K ustanovení zákona třeba pouze připomenouti, že normami §§ 16.—19. zákona z 30. června 1884 č. 116 ř. z. nebylo přeneseno na berní úřady rozhodování o sporných (co do existence a rozsahu) povinnostech družstevníků, nebyl tudíž § 69. v. z. vyřazen, nýbrž bylo vysloveno, že jen tehdy, není-li o výši a splatnosti příspěvků sporu, má berní úřad obstarávati vybírání družstevních příspěvků stejně jako státních daní. V takovém vybírání nelze spatřovati opatření exekuční, nýbrž berní úřad vystupuje pouze co příjemce na místě pokladny družstevní. Teprve když rok po splatnosti příspěvků uplynul, aniž by tyto byly bernímu úřadu zaplacený, může — pak ovšem zcela samostatně — navrhnouti soudu co první exekuční krok zaknihování nedoplatku. Je-li spor mezi družstvem a členem o povinnosti k placení příspěvků vůbec neb o předepsanou výši, rozhoduje ve sporu jen vodoprávní úřad.³⁾

³⁾ Srov. Budw. 10193 A ai 1914.